

Sıcaklıklar ülkemizi terk etmiyor, ama işte okulların açılacağı, savrulan yapraklarla birlikte duygularımızın da savrulacağı eylül ayına merhaba dedik. Şimdi şortlar çıkacak okul kostümleri giyilecek, hem sevinç hem off! Gönül isterdi ki, ülkemizdeki tüm çocuklar için aynı sevinç aynı oflamalar olsun; hepsi hem yazın bitmesine hem derslerin başlama-

sına hayıflansın, ama sevinirler de... Oysa sokaklarda yatıp kalkmak zorunda olan “yabancı” çocukları da, her gün ölüm haberleri gelen babaları, abileri de, her dilde ağıt yakan anaları da çocuklardan saklamak mümkün değil bugün. İlla ki, haberdar oluyorlar. Okulların açılmasının tadı da, oyunların keyfi de kaçtı. Çünkü yetişkinler fena halde kaygılı, üzgün! Çocukların gözü de onların üzerinde doğal olarak!

Ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyada son yıllarda artan acılar çocukların dikkatinden kaçmıyor. Savaş kâbusu, komşularımızdaki binlerce çocuğu yaşamdan kopardı, binlercesini anasız babasız bıraktı, çoğunu da yabancı ülkelerde perişanlığa sürükledi. Her ne nedenle ve her ne biçimde olursa olsun, savaş çocuklar için anlaşılabilir bir felaket.

Bu felaketin onulmaz acılarını unutmamak, barışın paha biçilmezliğini, sürdürülmesinin zorluğunu ve onu korumanın önemini hissetmek için edebiyat eşsiz olanaklar sunar. Hepimiz dünya klasikleri arasındaki güçlü savaş romanlarını, özellikle de İkinci Dünya Savaşı’nda Avrupa’nın içine düştüğü dehşeti okumuşuzdur. Uzağımızda ve geçmişte yaşandığını düşünerek, şükrederek okumuşuzdur. Oysa ki, savaş nerede olursak olalım, hiçbir zaman yeterince uzağımızda değil.

Çocuklara bunları yazmalı mı, okutmalı mı? Çeşitli karşı görüşler olsa da, çocukları yetişkinlerin yarattığı acılardan tamamen habersiz bırakmanın bugün artık olanaksızlığını kabul edelim. Edebiyat sayesinde küçük yürekleri, uzakta, başka bir gerçeklikte yaşadıkları

Çocuk edebiyatı, savaş karşıtıdır!

ğı varsayılan kötüyü tanıtmak, onları kötüye karşı güçlendirmek hemen reddedilecek bir düşünce değil.

Savaşı edebiyata konu etmek kolay sanılmasın, hele çocuklara yazmak zordan öte. Başarılarından biri, İngiliz yazar Laura S. Matthews. Onun “Balık” adıyla ülkemizde de tanınan çocuk kitabını en yakınımızdaki çocuklarla okumak, bugünlerde sağaltıcı gelebilir hepimize.

Belirtilmeyen bir coğrafyada, yardım gönüllüsü anne ve babasıyla yaşayan bir çocuğun öyküsünü yazmış Matthews. Savaşın yaklaşması üzerine, yaşadıkları “yabancı” köyden ayrılmak zorunda kalan aileyle yollara düşüyoruz. Çamur birikintisinde yaşam savaşı veren küçük balığı da yanına almak istiyor çocuk; sanki bir oyunu sürdürüyor. Tehlikeli kaçış yolculuğunda, çocuğun balığıyla birlikte güvenli sınıra ulaşmasından başka şey düşünemeyiz oluyoruz roman ilerledikçe. Onun bir başka küçük canlı

için titreyen yüreği, okurun yüreğini de savaş karşısında çaresiz ve perişan kalan tüm canlıları düşünerek sonsuzca titretiyor.

Oysa “Balık”taki çocuk, ülkemizde sığınmacı konumunda yaşamını sürdürmeye çalışan binlercesi gibi, oyundan başkasını düşünmüyor. Şöyle anlatıyor, savaşın kıyısındaki köyde, “yaralı” çocukları:

“Çocukların çoğu bütün çocuklar gibi oyunlar oynayıp, yaramazlık ederdi. Kimileriye korku dolu, kocaman gözlerle hep kapı eşiklerinde dikilir, hiç konuşmazdı. [...] Anneme onların derdini sorduğumda, ya başlarına korkunç bir şey geldiğini ya da çok korkunç bir olaya tanık olduklarını söylemişti. Bir kâbus gibi, demişti, bilirsin, bir kâbustan uyandığında hemen tekrar uykuya dalamaz insan. Onlar bu duyguya saplanıp kalmışlar.

Bunun üzerine ben arkadaşlarımdan biraz daha ısrarlı ve sabırlı davranınca, zamanla içlerinden bir ikisi aramıza katılmaya [...] başladı. Katılmayanlara “kayıplar” diyordum ben ve biz oynarken, gözlerini boşluğa diken ya da oldukları yerde sallanıp duran ve günbegün zayıflayan bu çocuklara baktığımda, sanki göğsümde kapkara, kocaman bir taş varmış gibi tuhaf bir duyguya kapılıyordum.

Bu çocuklara her gün yenileri ekleniyor, bazen yetişkinlerin de geldiği oluyordu...”

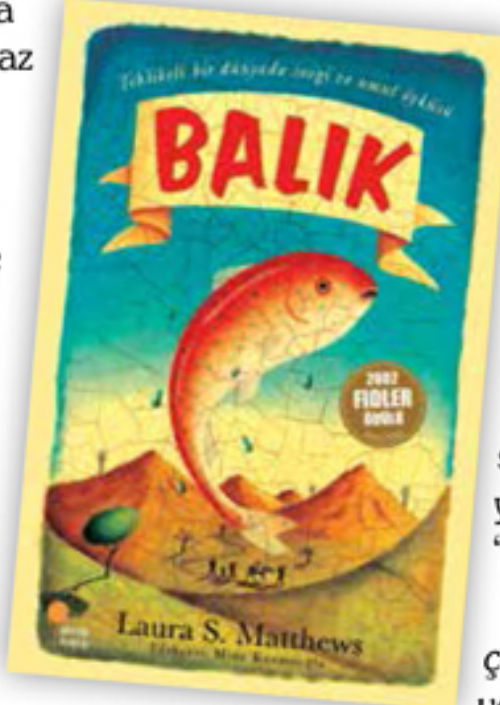
Çocukları “zor konulardan” korumalı diyenlerin sesi geçen yüzyılda yankılanıyor artık; bugün, acıtıcı gerçeklerin çocuklara nasıl yazılacağını tartışıyoruz. Savaşın, ölümün çocuk edebiyatında, çocuk gerçekliği çerçevesinde nasıl yer bulabileceğine kafa yoruyoruz. “Balık” kitabında da olduğu gibi, sağlam bir felsefe ve samimi bir duyarlılık altın anahtar olabilir. Dipsiz önyargılara, her tür ayrımcılığa doğallıkla karşı duran bir yazar, çocukların yüreğinde her tür savaşa karşı yıkılmaz bir direnç yaratabilir.

Felsefeyi çocuklarla birlikte okullara, evlere sokan “Çıtır Çıtır Felsefe” dizisinin “Savaş ve Barış” adlı kitabında, Fransız yazar Brigitte Labbé de çocuk-

lara şöyle fısıldıyor: “Uzun süre savaş olmanınca, insanlar hep birlikte barış içinde yaşamının doğal olduğuna inanabilirler.” Oysa, “Barışı korumak için, barışın doğal bir şey olmadığını bilmek önemlidir.” Ne ki çoğumuz tersini sanır, barışın doğal olduğuna inanır ve aslında barışı hemen her gün yeniden inşa etmezsek, savaşın yeniden başlama olasılığı doğacağını bilmez ya da unuttur.

“İnsanların çoğu savaştan nefret eder. Yine de, her zaman bir yerlerde bir savaş vardır. Her zaman da o savaşın kaçınılmaz olduğu ve bu seferkinin son savaş olacağı söylenir. Sürekli, yarın için barışı hazırladığımız konuşulur. Peki, neden yarın için? Barışı nasıl kuracağımızı biliyoruz ve barış isteyen insanlar savaş isteyenlerden çok daha fazla. Ama bu yeterli değil. Aynı zamanda, barışı kurmak için en doğru anın, hemen şimdi olduğunu da anlamak gerekiyor.”

Evet, çocuklarımızın yüreklerine kitaplarla ekeceğimiz en önemli tohum: Barış –Hemen şimdi ve her zaman barış!

CEYLAN ÜNAL SERAMİK ATÖLYESİ

Üç boyutlu hayaller...

Seramik ve resim sanatçısı Ceylan Ünal, seramik atölyesinde Happy Nest'te çocuklarla buluşuyor... Ceylan Ünal eşliğinde çamura dokunup seramikle tanışacak çocuklar, yaratıcılıklarını keşfedip el becerilerini geliştirirken yaptıkları objelerle kendi hayal dünyalarını yansıtmaya olanağı bulacak. Atölyemizde eğlenceli vakit geçirirken hayallerinden yola çıkarak yaptıkları objeler

çocukların, iki boyutlu düşünceleri üç boyutlu olarak ifade etmelerini sağlayacak, el göz koordinasyonları ve ince motor becerilerini geliştirecek. Atölyemiz seramik temel şekillendirme teknikleri, çamur ve yardımcı malzemeleri kullanarak seramik objelerini yapacak minikleri konuk ediyor!

CEYLAN ÜNAL

1973 yılında İstanbul'da doğdu. Ortaokul hazırlık sınıfında resim öğretmeninin teşviki ile İstasyon Sanat Evi'nin açtığı sınava katılarak 1 yıllık burs kazandı. O tarihe kadar bu sınavda burs kazanan en genç yaştaki öğrenci idi. Ortaokul ve lise yılları boyunca her Pazar İstasyon Sanat Evi'nde Arçun Okumuşoğlu, Hülya Düzenli atölyelerinde ve Prof. Sabri Berkel gözetiminde/yönlendirmesinde resim eğitimi aldı. Seramik ile Robert Kolej'de tanıştı. Ortaokul ve lise yılları boyunca birçok öğrenci sergisine katıldı. Aynı zamanda sahne ve kostüm tasarımı, koreografi, dans ve drama ile de yoğun şekilde ilgilendi. Üniversite eğitimi için Amerika'ya gitti ve College of William and Mary'de hem işletme hem de

plastik sanatlar üzerine eğitim gördü.

2007'de kurumsal hayattan ayrılarak Gümüşlük'e taşınan sanatçı 2010 yılında İstanbul'a dönerek kendi atölyesini açtı. Atölyesinde kendi çalışmalarına devam ederken çocuklara da resim ve seramik öğretmeye devam etmektedir. Amerika ve Türkiye'de birçok kişisel sergi açmıştır. Erken dönem işleri figüratif ağırlıklı olmakla beraber 2008 sonrası soyut-figüratif çalışmaktadır.